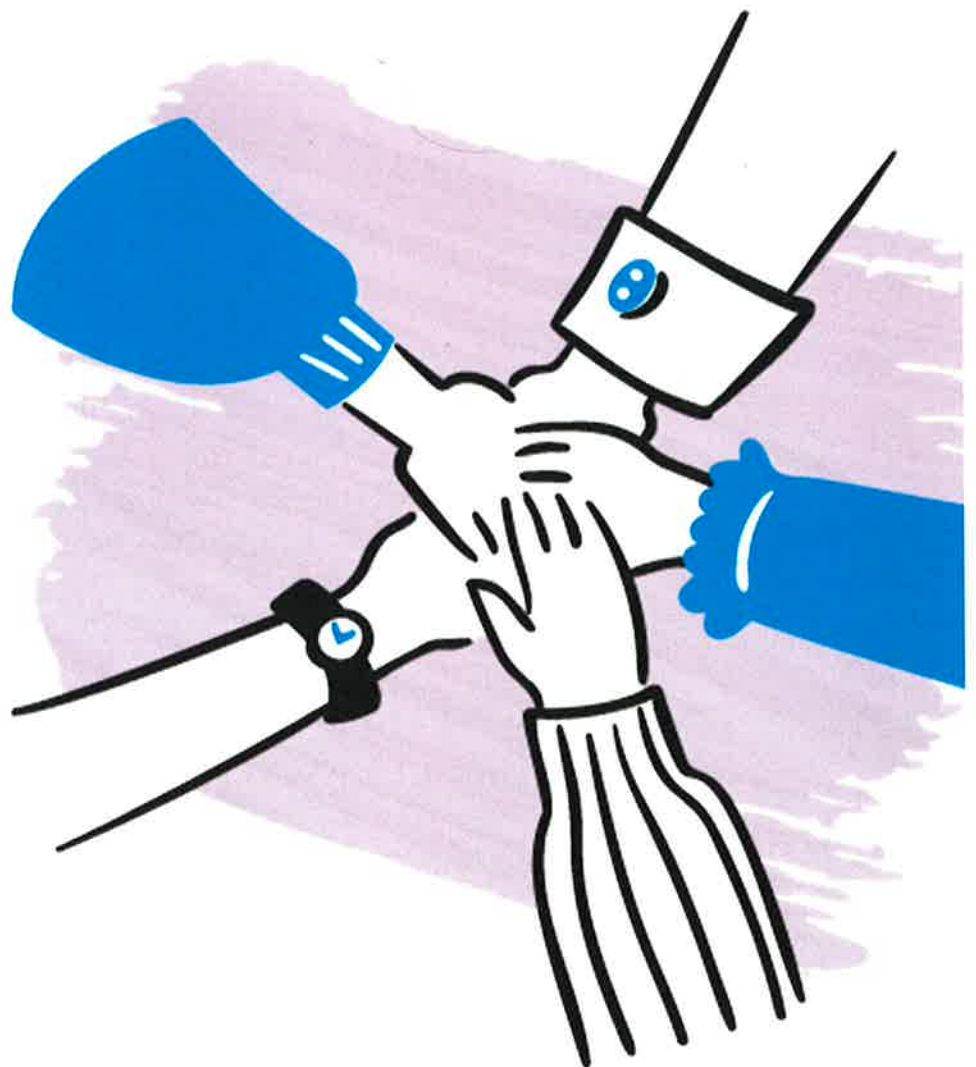

soite

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Vanhusneuvoston vuosiraportti 2024

18.02.2025

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Sisällys

ESIPUHE	3
1. Vanhusneuvoston taustaa	4
2. Vanhusneuvoston valinta ja kokoonpano	5
3. Hyvinvointialueen vanhusneuvoston tehtävät	6
3.1 Vuoden 2024 vanhusneuvoston kokoukset, teemat ja asiantuntijat	7
4. Katse tulevaisuuteen	9

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

ESIPUHE

Vuotta 2024 voi katsella tyytyväisin mielin Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten vanhusneuvoston kannalta. Olemme yhdessä saaneet vietyä eteenpäin tärkeinä pitämiämme asioita ja edistäneet asiakaskeskeistä ajattelua organisaatiossa sekä huolehtineet ikäihmisten huomioimisesta Soiten palvelu- ja hoitoprosesseissa. Taustalla on strateginen valinta esim. arvostava kohtaaminen ja osallisuus ovat Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten arvoja. Toiminta on arvostettua ja asiakas-, potilas- sekä asukasosallisuutta halutaan edelleen kehittää ja palveluprosesseja uudistaa esim. integraatiota hyödyntäen. Tämä on näkynyt vahvasti esim. uusien tulevaisuuden sotekeskusten valmistelussa.

Vanhusneuvosto on virallinen vaikuttamistoimintaelin, jonka jäsenet on valittu alueen kahdeksasta kunnasta. Neuvosto on ollut aktiivinen, kantaaottava sekä keskusteleva. Vuoden aikana vanhusneuvosto on antanut monia kehittämissuhteita toimi-, palvelu- ja vastuualueille palveluiden ja palveluprosessien kehittämiseen.

Toimintasäännön mukaan asiakasraati kokoontuu 4 – 6 kertaa vuodessa. Vuonna 2024 vanhusneuvosto kokoontui neljä kertaa puheenjohtajansa johdolla. Vanhusneuvosto käsitteli kokouksissaan 30 pykälää. Kokoukset ovat olleet puoliksi fyysisiä ja puoliksi teamsillä, mutta kokouksiin on voinut aina osallistua myös fyysisesti. Neljän kokouksen lisäksi oli Teamsillä kaksi vaikuttamistoimielinten yhteistä iltakoulua (11.6.24 vanhusneuvoston, vammaisneuvoston ja asiakasraadın yhteiskokous ja 31.10.24 infotilaisuus HYTE-kertoimesta).

Klart vi kan...och Soite kan!

18.02.2025

Jussi Salminen

Osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

1. Vanhusneuvoston taustaa

Hyvinvointialueet ovat monella mittapuulla Suomen kaikkien aikojen suurin uudistus, joka koskee kansalaisille ja asiakkaille tärkeitä terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden palveluita. Tavoitteena on, että kaikki saavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä palo- ja pelastustoimen palvelut laadukkaasti ja yhdenvertaisesti. Uudistuksessa kansalaisten vaikutusmahdollisuudet korostuivat ja lisääntyivät.

Laki hyvinvointialueesta linjaa vahvasti osallistumista. Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä (29 §).

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan lain mukaan edistää erityisesti (29 §):

1. järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asiakasraateja;
2. selvittämällä asukkaiden ja hyvinvointialueella säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
3. valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia hyvinvointialueen toimielimiin;
4. suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
5. järjestämällä mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen talouden suunnitteluun;
6. tukemalla asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäätö on vahvistettu 7.3.2022 olleessa hyvinvointialueen valtuustossa. Hallintosäännön kolmannessa luvussa todetaan meidän alueemme vaikuttamistoimielimet, joita ovat:

- alueneuvottelukunta
- nuorisovaltuusto
- vanhusneuvosto
- vammaisneuvosto
- asiakasraati

Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Vaikuttamistoimielimillä on tärkeä rooli hyvinvointialue-demokratiassa. Ne kuitenkin edustavat vain osaa hyvinvointialueen asukkaista, ja niiden jäsenten valinta kunnallisista vaikuttamistoimielimistä kassaa osallistumis-, edustamis- ja vaikuttamismahdollisuuksia varsin harvalukuiselle joukolle. Hyvinvointialueen demokratia- ja osallisuustyön tavoitteena tulee olla mahdollisimman laajan asukasosallistumisen ja vaikuttamisen mahdollistaminen ja tukeminen. Alueilla tarvitaan monenlaisia osallistumisen paikkoja, joissa kuka tahansa saa äänensä kuuluviin. Demokraattisen uudistuksen onnistuminen edellyttää joustavasti ja laajasti ihmisten palautteen ja panoksen hyödyntämistä heidän lähipalvelujensa

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

jatkuva kehittämissuunnitelmassa. Näihin tavoitteisiin vanhusneuvosto yhdistettynä sähköiseen palautekanavaan antaa hyvän mahdollisuuden.

Hyvinvointialueella tarvitaan edustuksellisia ja suoria osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Edustuksellista vaikuttamista on esimerkiksi äänestämisen hyvinvointialuevaaleissa, asettuminen ehdokkaaksi hyvinvointialuevaaleissa sekä osallistuminen hyvinvointialueelle perustettavien vaikuttamistoimielinten toimintaan. Suoria osallistumismuotoja voivat puolestaan olla esimerkiksi aloitteiden tekeminen, osallistuminen yhteistyötalaisuuksiin ja asiakasraateihin, osallistuminen palvelujen kehittämiseen sähköisen alustan kautta, kokemusasiantuntijana ja kehittäjäasiakkaana toimiminen, kyselyihin vastaaminen ja palautteen antaminen.

2. Vanhusneuvoston valinta ja kokoonpano

Laissa määrätään, että aluehallituksen on asetettava ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto. Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien toimielinten jäsenistä siten, että kustakin kunnasta valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamiselinten toimintaedellytyksistä.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvostoon valittiin kaikkiaan 10 jäsentä, joista kolme Kokkolasta (huomioiden kaksikielisyys) ja muista alueen kunnista yksi edustaja. Lisäksi aluehallituksen kaksi edustajaa.

Hänninen Mikko, puheenjohtaja
Palosaari-Penttilä Pirjo, varapuheenjohtaja
Forsström Jörgen, jäsen
Itäniemi Aimo, jäsen
Juusela-Pekkarinen Sirkka, jäsen
Klemola Eero, jäsen
Lindfors Kalevi, jäsen
Norppa Raija, jäsen
Salo Annikki, jäsen
Torppa Sari, jäsen
Alpia Arto, aluehallituksen edustaja
Teerikangas Kristiina, aluehallituksen edustaja
Salminen Jussi, esittelijä
Westmark Kaj, sihteeri

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

3. Hyvinvointialueen vanhusneuvoston tehtävät

Vanhusneuvostolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä vanhusväestön sekä heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta ja heidät tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella. (Laki hyvinvointialueesta 325 2. mom.) Vaikuttamistehtävän hoitaminen edellyttää, että vanhusneuvosto saa riittävät tiedot hyvissä ajoin ajankohtaisista asioista ja hankkeista ja että heille varataan mahdollisuus vaikuttamiseen jo päätösten valmisteluvaiheessa.

Vanhusneuvosto:

- lisää maakunnan vanhusten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia maakunnallisessa päätöksenteossa sekä vanhuksia koskevilla palveluilla yliorganisaatorajojen.
- tukee yhteistyötä Keski-Pohjanmaan kuntien ja niiden vanhusneuvostojen välillä.
- kokoaa alueensa vanhusten näkemyksiä esimerkiksi kyselyillä, järjestämällä tapaamisia ja jalkautumalla palvelupisteisiin. Hyvinvointialueen vanhusneuvosto kokoaa aineistoa kannanotoiksi tai aloitteiksi eteenpäin vietäväksi.
- pitää yhteyttä sekä toimii rakentavassa ja ennakoivassa vuorovaikutuksessa hyvinvointialueen päättäjiin, viranhaltijoihin ja työntekijöihin sekä maakunnan muihin viranomaisiin lisätäkseen yhteistyötä ja suoria vaikuttamismahdollisuuksia.
- osallistuu alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadintaan sekä sen seurantaan.
- tekee vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvion, joka hyväksytään hyvinvointialueen seuraavan vuoden talousarvion osana.
- tekee toiminnastaan toimintakertomuksen, jossa toteutettu toiminta kuvataan aluehallitukselle.
- tekee hyvinvointialueen viestinnän kanssa viestintäsuunnitelman, joka päivitetään tarvittaessa.
- nimeää tarvittaessa edustajansa työryhmiin.
- tekee aloitteita, lausuntoja ja kannanottoja.

Vanhusneuvoston jäsenen tulee osallistua toimintaan aktiivisesti ja hoitaa tälle osoitetut luottamustehtävät. Jäsenen tulee toimia vuorovaikutuksessa kunnan vanhusneuvoston ja hyvinvointialueen vanhusneuvoston välillä. Tämän tulee myös tuoda edustamansa kunnallisen vanhusneuvoston esittämät asiat käsiteltäväksi hyvinvointialueen vanhusneuvostoon.

Hyvinvointialueen vanhusneuvostoon voidaan tuoda myös kuntien vaikuttamistoimielinten kautta asioita, jotka liittyvät hyvinvointialueen toimintaan ja näin saadaan vahvistettua myös alueellista asiakasnäkökulmaa toimi- ja palvelualueiden johtamiseen. Vaikuttamistoimielimet voivat ottaa kokouksiinsa käsiteltäväksi oma-aloitteisesti asioita, joiden ne arvioivat olevan merkittäviä edustamansa väestöryhmän näkökulmasta. Vanhusneuvoston keskeiseen rooliin kuuluukin esimerkiksi aloitteiden, lausuntojen ja kannanottojen tekeminen.

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

3.1 Vuoden 2024 vanhusneuvoston kokoukset, teemat ja asiantuntijat

21.02.2024 Kehittämiskoordinaattori Satu Marjakangas, hankekoordinaattori Johanna Lång ja kehittäjäkoordinaattori Seija Häggdahl. Esitysten pohjalta vanhusneuvosto teki seuraavat kehittämisideat; hammashuoltojonojen purku omien työntekijöiden tai alueen yrittäjien toimesta, puollettiin sosiaali- ja terveyspalveluneuvonnan (chat) pysyvää jatkoa, koska se auttaa asiakkaita sekä potilaita palvelujen löytämisessä ja ohjautumisessa oikeisiin paikkoihin ja palveluihin, huolehdittava myös niistä, jotka eivät osaa, halua tai uskalla käyttää digipalveluja ja -laitteita, kaatumisten ennaltaehkäisyyn kannattaa panostaa esim. kenkien liukuesteet ja lääkkeiden yhteensopivuuden / yhteisvaikutusten seuranta.

Johanna Lång ja Jussi Salminen kertoivat Sitran ja Soiten Polis-osallistumisalustasta ja valmisteltiin yhdessä vanhusneuvoston kanssa ikäihmisten palveluihin ja arjen sujuvuuteen liittyviä kysymyksiä. Kysely suoritettiin 22.2.-21.3.2024.

Hyväksyttiin omalta osaltaan vanhusneuvoston vuosiraportti vuodelta 2023 ja päätettiin lähettää se aluehallitukselle tiedoksi.

Muissa asioissa vanhusneuvosto toi esille, että vanhusten pitäisi saada asua omissa kodeissaan niin kauan kuin se on mahdollista ja tämän tavoitteen toteutumiseksi pitää mahdollistaa tarpeenmukaiset ja saavutettavat palvelut. Vanhusneuvosto oli huolissaan vanhusten teiden auraamisesta, kuljetuspalveluista ja digisosaamisesta sekä palveluista tiedottamisesta.

8.5.2024 Toimialuejohtaja Ritva Jämsän ajankohtaiskatsaus, johtajaylihoitaja Piia Kurikkalan ajankohtaiskatsaus, Polis-osallistumisalustan kysely ikääntyneiden palveluista ja arjen sujuvuudesta.

Vanhusneuvosto päätti lähettää Polis kyselyn tulokset aluehallitukselle tiedoksi.

Muissa asioissa sosiaalityöntekijä Kaarina Salo kertoi palveluasumisen asiakasmaksuista. Vanhusneuvosto oli saanut huolestuttavia viestejä valtakunnallisesta trendistä, jossa vähennetään terveyskeskusten määrää ja huononnetaan lähipalveluja. Neuvosto kannustikin Soitea jatkossakin huolehtimaan lähipalveluista ja erikoissairaanhoidon paikkojen vähentyessä siirtää vapautuvia resursseja tukemaan nimenomaan perus- ja lähipalveluja sekä liikkuvia palveluja tai pisteitä.

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

11.06.2024 ILTAKOULU, Johtajaylilääkäri Katja Virta kertoi taloudesta ja uudesta johtamis- ja hallintojärjestelmästä. Hän vastasi myös vaikuttamistoimielinten jäsenten kysymyksiin. DigiFinlandin ja Productivity Leapin edustajat kertoivat valtakunnallisesta ASPA projektista ja sen tavoitteesta vertailukelpoiseen asiakaspalautteen keräämiseen. Lisäksi hyvinvointikoordinaattori kertoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosikertomuksesta ja kehittämispäällikkö sosiaalisesta raportoinnista.

18.09.24 Neuvoston tietoon saatettiin, että hoidon ja hoivan toimialuejohtaja Ritva Jämsä on siirtynyt 2.9.2024 uusiin tehtäviin Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymälle. Soiten uusi organisaatio malli aloittaa 1.10.2024 ja jatkossa ikääntyneiden ja vammaisten palveluja johtaa sosiaalijohtaja Tarja Oikarinen-Nybacka.

Keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi Ikäinstituutin vanhusneuvostoille lähettämä kirje ”Yhdessä ulos- Vie vanhus ulos – kampanja”.

Kehittäjäkoordinaattori Seija Häggdahl kertoi kaatumisen ehkäisyn toimintamallista. Vanhusneuvosto piti erittäin tärkeänä kaikkea toimintaa, millä ennaltaehkäistään kaatumisia. Häggdahl kertoi myös yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo tutkimuksesta, joka oli suunnattu Soiten henkilöstölle ja tutkittavia pyydettiin vastaamaan mm. havaintoihin yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisesta sekä asiakkaiden ja potilaiden eriarvoisuutta aiheuttavista tekijöistä.

Sovittiin, että 31.10.24 järjestetään infotilaisuus HYTE-kertoimesta. Tilaisuuteen kutsuttiin Soiten edustajien lisäksi kuntien edustajia. Erkki Jantunen ja Leena Ketonen kertoivat asiakaspalautejärjestelmän kehittämistyön lopputulemasta kun Soiten ja Kymenlaakson pilotti päättyi. Nämä kaksi hyvinvointialuetta loivat siis mallin koko Suomelle.

31.10.2024 Infotilaisuus HYTE-kertoimesta kansalliskielilautakunnalle, hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunnalle, vaikuttamistoimielimille ja kuntien hyte-vastaaville viranhaltijoille pidettiin 31.10.2024. Asiantuntija toimi Timo Ståhl THL:stä. Iltakouluun osallistuneet korostivat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tärkeyttä sekä hyvinvointialueille että kunnille. Lisäksi HYTE-kerroin antaa ”ylimääräistä rahaa” niille, jotka onnistuvat tiettyjen indikaattorien (tulos ja panos) toteutumisessa.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

20.11.2023 Kliinisen asiantuntija Carina Lindströmin ajankohtaiskatsaus, osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen ja hyvinvointikoordinaattori Johanna Läng kertoivat Polis kyselyjen tuloksista ja vahva evästys vanhuspalveluiden kyselyjen jatsoon (ikäihmisten palveluiden saavutettavuus ja arjen sujuvuus). Lisäksi avattiin osallistavan budjetin tilannetta, josta vanhusneuvosto totesi sen olevan uusi mielenkiintoinen osallisuuden muoto ja sille toivottiin jatkoa.

Kehittäjäkoordinaattori Satu Marjakangas kertoi hankkeesta ”Ainutlaatuisesti arjessa – omaishoidon porrastettu tukimalli. Hankkeen omarahoitusosuus on kolmelle vuodelle yhteensä 68.810 euroa.

Laadittiin ja hyväksyttiin lausunto Välittävä Keski-Pohjanmaa – Talkoohengellä hyvinvointia ja päätettiin lähettää se aluehallitukselle, joka käsitteli sen 20.12.2024.

Merkittiin tiedoksi ja lähetettiin valmisteltavaksi Lestijärven vanhus- ja vammaisneuvoston / Lestijärven eläkeliiton kirje monisairaille henkilöille annettavista palveluista. Samoin merkittiin hyvinvointialueen hallitukselle ja valtuustolle sekä kuntien kirjaamoihin lähetetty kirje HYTE-rahoituksen hyödyntämisestä ja ennaltaehkäisevän toiminnan kehittämisestä. Vielä merkittiin tiedoksi kutsu Lestijokilaakson vanhus- ja vammaisneuvoston yhteistapaamiseen 28.11.24 Lestijärven seurakuntakodilla.

4. Katse tulevaisuuteen

Vanhusneuvosto toivoo, että tulevana toimintavuonna 2025 toimi- ja palvelualueet sekä toimintayksiköt hyödyntäisivät toiminnassaan vanhusneuvoston alueellista ja monipuolista käytännön kokemusta palveluista- ja palveluprosesseista. Vanhusneuvosto katsoo, että sille on annettu mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen suunnittelu- ja kehittämistyöhön ja toivoo, että näin olisi jatkossakin ja mielusti vielä varhaisemmassa vaiheessa.